

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1460

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Fecr Yayınları

Yayın No | Publication Number: 899

Kitap Adı: Mâtürîdî Niçin İhmal Edilmiş Olmalı?

Book Title (English): Why Might al-Maturidi Have Been Neglected?

ISBN: 978-625-6123-52-6

DOI: | doi.org/10.70458/fcr.9786256123526

Yazar | Author: Veysel GENÇİL | orcid.org/0000-0003-0103-1274

Kurum | Institution: Dokuz Eylül Üniversitesi

ROR ID: ror.org/00dbd8b73

Editör | Editor: Akif YILDIRIM | orcid.org/0000-0003-3609-3440

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book – Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 339

Yayın Tarihi | Publication Date: Aralık | December 2024

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRP5 | İslam teolojisi ve öğretileri | Islamic theology and doctrine

BISAC: REL037030 | İslam - Teoloji | Religion / Islam / Theology

THEMA: HRCA2 | İslamî teoloji ve doktrinler | Islamic theology and doctrines

LC: BP166.93 | İslam teolojisi ve Müteteklim âlimler | Islamic theology and Islamic theologians

Atf Bilgisi | Cite as: Gençil, Veysel. *Mâtürîdî Niçin İhmal Edilmiş Olmalı?*. Ankara: Fecr Yayınları, 2024.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050
Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: + 90 (312) 310 08 60
www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

MÂTÜRÎDÎ NİÇİN İHMAL EDİLMİŞ OLMALI?

Veysel GENÇİL

Ankara 2024

Yazar Hakkında | About the Author

Veysel GENİL

1983 doğumlu, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun olmuştur. Yüksek lisansını merhum Prof. Dr. Mevlüt Güngör'ün danışmanlığında, doktora tezini ise Prof. Dr. Yaşar Düzenli'nin rehberliğinde aynı üniversitede tamamlamıştır. "Mâtürîdî'de Tefsirin İmkânı", "Tefsir Geleneğinde Soru-Cevap Metodu" ve "İlahi Hitapta İkna" başlıklı üç kitabı bulunmaktadır. Özellikle klasik tefsir alanına ilgi duyan Gengil, Mâtürîdî, Taberî, Zemahşerî ve Fahreddin er-Râzî üzerine okumalar yapmaktadır. Halen Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde görev yapmakta olup evli ve üç çocuk babasıdır.

Veysel GENİL

Born in 1983, graduated from Istanbul University's Faculty of Theology. He completed his master's degree under the supervision of the late Prof. Dr. Mevlüt Güngör and his doctoral thesis under the guidance of Prof. Dr. Yaşar Düzenli at the same university. He has published three books titled "*The Possibility of Tafsir in Maturidi*," "*The Question-Answer Method in the Tradition of Tafsir*," and "*Persuasion in Divine Discourse*." Primarily interested in classical exegesis, Gengil conducts readings on scholars such as al-Maturidi, al-Tabari, al-Zamakhshari, and Fakhr al-Din al-Razi. He currently serves at the Faculty of Theology at Dokuz Eylul University. He is married and the father of three children.

Kitap Hakında

Mâtürîdî Niçin İhmal Edilmiş Edilmiş Olmalı?

Ebû Mansûr el-Mâtürîdî (ö. 333/944), kendi adıyla anılan bir mezhebin imamı, müfessir ve fakih bir âlimdir. Bu denli önemli bir isim olmasına rağmen, onun hayatı hakkında mevcut bilgiler yaklaşık 20 satırlık bir açıklamadan ibarettir. Üstelik bu bilgilerin önemli bir kısmı, onun yazdığı kitaplardan, hocasının onun hakkında söylediği bir sözden ve mezar taşına Hâkim es-Semer-kandî (ö. 342/953) tarafından yazdırılan yazılardan oluşmaktadır. Başka bir deyişle, Mâtürîdî hakkında kapsamlı bilgiye ulaşmak neredeyse imkânsızdır.

Bu çalışma, bu kadar önemli bir şahsiyetin hayatı hakkında neden detaylı bilgiye sahip olunamadığını ele almaktadır. Tabakât türü eserlerde çoğu âlimin hayatı hakkında daha fazla bilgi bulunurken, yaşayan bir mezhebin imamı olan Mâtürîdî hakkında bu denli az bilgiye sahip olunması, kanaatimizce, onun akli hayatın merkezine yerleştirmesinden kaynaklanmaktadır. Öte yandan, Mâtürîdî, akli ön planda tutmasıyla bilinen Mu'tezile'ye, Ehl-i Hadis olarak anılan gruba ve tasavvufi çevrelere karşı akıl temelli eleştirilerde bulunmuştur. Mâtürîdî'nin bir yandan söz konusu eleştirileri, diğer yandan zaten müttekellim bir kimliğe sahip olması, akılcı yanı da hesaba katıldığında onun unutturulmaya çalışılmasıyla sonuçlanmış olmalıdır.

Bu çalışma, Mâtürîdî gibi bir dehanın bilinçli bir şekilde unutturulmaya çalışıldığı iddiasını ispatlama amacıyla, birbirini tamamlayan on iki makalenin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur.

Anahtar kelimeler: Mâtürîdî; Te'vîlâtü'l-Kur'ân; Tefsir; Te'vîl; Tasavvuf; Siyer; Ehl-i Re'y; Ehl-i Hadis

About the Book

Why Might al-Maturidi Have Been Neglected?

Abu Mansur al-Maturidi (d. 333/944), an imam of a school bearing his name, as well as a renowned commentator and jurist, holds a significant place in Islamic scholarship. Despite his importance, information about his life is limited to approximately 20 lines. Moreover, much of this information derives from his own works, a remark made by his teacher, and the inscriptions on his tombstone commissioned by Hakim al-Samarkandi (d. 342/953). In other words, it is nearly impossible to access substantial details about him.

This study addresses the question of why such an important figure's life has remained undocumented in greater detail. In biographical sources (*ṭabaqāt*), more information is often available about the lives of various scholars, yet remarkably little is known about al-Maturidi, the imam of a still-existing school. In our view, this scarcity of information stems from his placing reason at the center of his intellectual approach. Furthermore, al-Maturidi's criticism of other groups—such as the rationalist Mu'tazilites, the traditionalist Ahl al-Hadith, and certain Sufi circles—by using reasoned arguments may have contributed to a deliberate neglect of his name over time.

This work, consisting of twelve interrelated articles, aims to demonstrate the claim that a genius like al-Maturidi was consciously marginalized and forgotten.

Keywords: Māturīdī; Ta'wīlāt al-Qur'ān; Tafsīr; Ta'wīl; Taṣawwuf; Sirah; Ahl al-Ra'y; Ahl al-Ḥadīth

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	11
Mâtürîdî Niçin İhmal Edilmiş Olmalı?	15
Giriş	15
İhmal Edilen İmam: Mâtürîdî	15
Araştırmacılara Göre Mâtürîdî'ye Yönelik İhmâlin Muhtemel Gerekçeleri	19
Mâtürîdî'nin İhmâline İmkân Sağlayan Üç Usulü	23
Usûllerin Değerlendirilmesi	26
Sonuç	31
Kaynakça	33
 Şâfiî - Eşarî Müfessir Er-Râzî'nin Meçhul Kaynağı Mâtürîdî	36
Giriş	36
Râzî'nin Düşünce Geleneğinin Temel Kökleri	39
Mâtürîdî ile Râzî'deki Bazı Ortak Noktalar	43
Mâtürîdî'nin Te'vîl Anlayışının Râzî'deki Bazı Yansımaları	45
Sonuç	60
Kaynakça	61
 Mâtürîdî'nin Halk Dindarlığına Dayanak Teşkil Eden Bazı Sûfi Yorumları Değerlendirmesi	64
Giriş	64
Sloganik İfadeler	67
Temel Bazı Kavramlar	78
Değerlendirme ve Sonuç	86
Kaynakça	92
 Mâtürîdî'nin Te'vîlâtü'l-Kur'ân'da Bazı Tasavvufi Kavramlara Yaklaşımı	95
Giriş	95
Farklı Bir Zahid: Mâtürîdî	98
Te'vîlâtü'l-Kur'ân'da Tasavvuf Literatürünün de Konu Edindiği Bazı Kavramlar	102
Sonuç	127
Kaynakça	128

Mâtürîdî’de Tefsir Te’vîl Ayrımı Meselesi -----	131
Giriş-----	131
Mâtürîdî’nin Tefsir-Te’vîl Ayrımı-----	133
Mâtürîdî’nin Tefsir Tanımına Muhalif Davranma Nedenleri-----	141
Mâtürîdî’nin Tefsir-Te’vîl Ayrımının Muhtemel Gerekçeleri-----	166
Sonuç-----	171
Kaynakça-----	175
 Taberî ve Mâtürîdî’den Hareketle Farklı Bir Tasnif Denemesi: Ehl-i	
Hadîs - Ehl-i Re’y Tefsirleri -----	179
Giriş-----	179
Ehl-i Hadîs- Ehl-i Re’y Ekollerinin Temel Prensipleri-----	181
Taberî Ve Mâtürîdî’nin Tefsirlerine Ekollerin Yansımaları -----	193
Sonuç-----	219
Kaynakça-----	220
 Mekke Müşriklerini Mâtürîdî’nin Gözüyle Okumak -----	224
Giriş-----	224
Mekke Müşriklerini Sınıflandırmak-----	227
Mekke’nin Uluları veya Yüce Konsey -----	230
Konsey’in Ahirete Yönelik Reddiyelerini Temellendirmeleri-----	233
Konsey’in Allah Tasavvuru ve Şirke Yönelik Temellendirmeleri	236
Konsey’in Risalet’in Reddiyesine Yönelik Temellendirmeleri-----	243
Sonuç-----	248
Kaynakça-----	249
 Konsey’in Argümanları Mâtürîdî’nin Cevapları -----	251
Giriş-----	251
Konsey’in Ahiretin Olmadığına Dair Polemikleri ve Mâtürîdî’nin Reddiyeleri-----	252
Konsey’in Şirke Yönelik Polemikleri ve Mâtürîdî’nin Reddiyeleri	256
Konsey’in Risaletin Reddine Yönelik Polemikleri ve Mâtürîdî’nin Reddiyeleri-----	261
Sonuç-----	270
Kaynakça-----	271

Mâtürîdî'nin Siyere Dair Kritik Ettiği Bazı Rivayetler -----	272
Giriş-----	272
Hz. Peygamber ve Vahiy-----	274
Hz. Peygamber ve Beşeri Münasebetleri-----	286
Sonuç-----	299
Kaynakça-----	301
 Güncelliğini Yitirmeyen Sorulara Mâtürîdî'nin Cevapları -----	 303
Giriş-----	303
Mâtürîdî'nin Kötülük Problemine Dair Bazı Mukadder Sual ve Cevapları -----	304
Mâtürîdî'nin Cihad ya da Kıtâl Ayetlerine Dair Bazı Mukadder Sual ve Cevapları-----	309
Sonuç -----	310
Kaynakça-----	311
 Şerhu Te'vîlati'l-Kur'ân Mukaddimesi -----	 312
 Te'vîlâtü'l-Kur'ân'ı Okumak -----	 320
Giriş-----	320
Kaynakça-----	334
 DİZİN -----	 337

Bilgiler, kurucu metinlerin okunup içselleřtirilmesi yerine
el kitaplarından temin edilirse
sığ düşüncelerin ortaya çıkması kaçınılmaz olur...